

Kielland-ulykken Arsaken

«På tidspunktet for ulykken hadde sprekken i D-leggen ved sveiseskjøten for hydrofonrøret fått lov å bevege seg rundt tre firedeler av staget. Det var da ikke behov for særlige krefter for å løse D-leggen. Teorien om at ulykken skyldtes særegne belastninger på grunn av systemfeil ved oppankringen (8 ankere og ikke 10) og håndteringen av ankerwirene (feil bruk), er hverken nødvendig eller riktig for å forklare ulykken», skriver Pål Miltsem. FOTO: JOMAS HAARVRETTAD

Feilen var at verftets vedlik

► Verftets vedlikeholdsmanual for «Alexander L. Kielland»-plattformen ble ikke fulgt. Dette medførte at de svakheter i sveiseskjøter som forårsaket ulykken, ikke ble oppdaget. De ville utvilsomt ha blitt avdekket dersom vedlikeholdsmanualen var blitt fulgt.

Så har man fått to dokumenter som pretenderer å gi opplysninger om de bakenforliggende årsakene til «Alexander L. Kielland»-ulykken 27. mars 1980, som medførte at 123 oljearbeidere mistet livet.

Det ene er mitt manuskript «Sannheten om Alexander L. Kielland-ulykken», til sist av 25. april 1987, som ble skrevet etter avtale med Gyldendal. Når det kom til stykket ville forlaget ikke utgi manuskriptet, uten at det noen gang ble begrunnet. Forsøk på å interessere dagspressen, herunder Stavanger Aftenblad, samt Aftenposten og Bergens Tidende, med å sende dem kopi av manuskriptet, har ikke ført til noe. Manuskriptet kan nå leses av hvem som helst i www.miltsem-blogg.com.

Det andre er en samling artikler over 55 sider i Aftenbladet 29. oktober 2016, med hovedtittel «Feil bruk rev Kielland i stykker» og noe kortere artikler av de samme journalister i Aftenposten («Feil bruk rev plattformen i stykker») og Bergens Tidende («Nye avsløringer viser at plattformen kan ha blitt ødelagt av feil bruk») og kanskje andre Schibsted-aviser.

Det som er felles for mitt manuskript og disse artiklene, er en sterk kritisk holdning til «Alexander L. Kielland»-kommisjonens rapport og den mangelfulle etterforskning av ulykken av politi og påtalemyndighet. Jeg har i mitt manuskript påpekt den hovedfeil som ble gjort ved at man ikke sikret dokumentasjon hos operatørselskap og rederi, men lot kommunis-

På tidspunktet for ulykken hadde sprekken i D-leggen ved sveiseskjøten for hydrofonrøret fått lov å bevege seg rundt tre firedeler av staget. Det var da ikke behov for særlige krefter for å løse D-leggen.

nikasjonen gå over i kaffeslabberas i hyggelige former. For øvrig er det to helt forskjellige ulykkesårsaker som er presentert.

Vedlikeholdsmanualen

Mitt hovedpoeng har vært at verftets vedlikeholdsmanual, godkjent av redieriet og daværende Det Norske Veritas, ble fraveket, og at dette medførte at de svakheter i sveiseskjøter som forårsaket ulykken, ikke ble oppdaget, slik de utvilsomt ville ha blitt dersom vedlikeholdsmanualen var blitt fulgt.

Mitt manuskript inneholder detaljer om at kapteinen slett ikke var enig i at inspeksjonen av konstruksjonsdeler som sviktet ved katastrofen skulle utsettes. Egentlig var det en diskusjon om småpenger som medførte at 123 oljearbeidere mistet livet. Operatørselskapet, Phillips Petroleum Company Norway, ga grunnt lys for inspeksjonen, men krevde stans i dagraterbetaling for de dager og timer inspeksjonen ville ta, ettersom plattformen da bare kunne benyttes med helikoptertransport av mannskapene som bod-

de på plattformen fordi den måtte heises maksimalt opp i vannet.

Redieriet ville ikke godta reduksjon i sitt vederlag, og innhentet tillatelse fra Det Norske Veritas – som senere ble undersøkelseskomisjonens teknisk sakkyndige – til å utsette den inspeksjon som ville ha avdekket sveisefeil fra byggingen av riggen. Ingen har gjort forsøk på å forklare at dette ikke er tatt opp og problematisert i ALK-rapporten. Operatørselskap og rederi, og kommisjonens tekniske sakkyndige visste all – hva var begrunnelsen for ikke å nevne det i det hele tatt i den endelige rapport?

Ulykken måtte skje

På tidspunktet for ulykken hadde sprekken i D-leggen ved sveiseskjøten for hydrofonrøret fått lov å bevege seg rundt tre firedeler av staget. Det var da ikke behov for særlige krefter for å løse D-leggen.

Teorien om at ulykken skyldtes særegne belastninger på grunn av systemfeil ved oppankringen (8 ankere og ikke 10) og håndteringen av ankerwirene (feil bruk), er hverken nødvendig eller riktig for å forklare ulykken – den måtte skje med helt vanlig belastning i ankerwire-systemet når sprekken som uten tvil tok til under byggingen (det ble funnet malingrester fra byggingen inne i skjøten der den røk), aldri ble utbedret slik de utvilsomt ville ha blitt dersom vedlikeholdsmanualen var blitt fulgt.

Dette står det ikke noe om i Aftenbladets artikler lørdag.

Fra snagingen av «Alexander L. Kielland», tre og et halvt år etter at 123 oljearbeidere mistet livet i den største industriulykken i norsk historie. FOTO: KNUF S. VINDFALLET

Beholdsmanual ikke ble fulgt

Ansvaret for ulykken legges på operatørselskapet, fordi riggen bare var forankret med 8 ankere, og ikke 10, slik det var forutsatt da riggen ble bygget. Det fremkommer ikke at kravet om 10 ankere knyttet seg til den planlagte bruken som boreplattform, og at dette stiller andre og større krav til forankringen enn en plattform som brukes som boligplattform.

Krangel om småpenger

En boreplattform må først og fremst sikre at borehullet er beskyttet, slik at man ikke får en ukontrollert blow-out hvis plattformen tar av sted. En boligplattform stiller ikke større krav enn en båt som ligger på svai, når den ikke er forbundet til en fast installasjon med gangbro.

Jeg oppfatter det slik at journalister som selv mangler faglig bakgrunn, her er blitt villedet av noen med et ønske om å skjule den egentlige sammenheng. Kanskje av den store skurken i historien, Det Norske Veritas? De viste alt som er tildekket, snarere enn avslørt av «Alexander L. Kielland»-kommissjonen. Det var en krangel om småpenger som koartet et stort antall arbeidere livet, og ikke feil bruk, som er blitt gjennomgangstema i Schibsted-avisene.

Erstatningsoppkjøperne

Jeg kunne i utgangspunktet ikke ta på meg noe oppdrag i erstatningsoppkjøperet for arbeidere som ble skadet i ulykken, eller pårørende, fordi jeg hadde vært ansatt i operatørselskapet i et tiår før ulykken. Da jeg registrerte at flere etterlatte ikke fikk faglig forsvarlig hjelp, tok jeg likevel på meg et titall saker.

Etter bevisopptaket med konsen til

kapteinen, der årsaken til ulykken ble avdekket, ble alle krav fra mine klienter akseptert av operatørselskapet – og ytterligere bevisopptak, som alt var berammet, ble avlyst, slik det også fremgår av artikkelen i Aftenbladet (det hadde jeg selv gjort!). Operatørselskapet hevdet, med en viss logikk, at man ikke kunne fortsette en sak med bevisopptak der alle krav i stevningen alt var godtatt og utbetalt av operatørselskapet. Operatørselskapet betalte seg ut av en sak der det fremkom ubehagelige opplysninger. De hadde ikke noe å gjøre med antall ankere og operasjonen av anker-systemet!

Det var da minst én person som mistet alle krav fordi han etter sterke oppfordringer hadde meldt seg på en sak i USA. Han klaget sin nød til meg en tid etter at saken var avsluttet. Da var imidlertid fristen for å melde krav etter sjøloven utløpt!

Jeg har flere ganger oppfordret han som sto bak søksmålet i USA om å dokumentere at han selv ikke fikk erstatning der, eventuelt ved å overlate dokumentene i saken i USA til Norsk Oljemuseum (slik jeg selv har gjort). Med det som ble avdekket ved bevisopptak i saken jeg hadde, sto kravet i USA meget sterkt. Større selskaper vil ofte betale seg ut av ubehagelige saker, og «Alexander L. Kielland»-ulykken var blitt mer enn ubehagelig med det som fremkom i bevisopptak i Stavanger.

Jeg registrerer at han som sto bak søksmålet i USA har sagt til «Stavanger Aftenblad» at saken i USA rant ut i sanden fordi advokaten, som hadde fremmet et krav på «til sammen 205 millioner dollar etter «no cure, no pay»-prinsippet, der advokatene beviller seg en meget betydelig del av

erstatningen saken ender med, inntil 50 prosent».

Grunnen til at saken rant ut i sanden påstås å være at advokaten «unntot å melde fra om nordmennene hadde tapt en runde». Og journalisten har, så vidt jeg forstår, uten videre akseptert at advokaten lot muligheten til å tjene over 100 millioner dollar gikk fløyten.

Jeg synes at omstendighetene, og forholdet til norske skadelidte som etter sterk pågang meldte krav i USA og derfor tapte alt i Norge, taler for at alle dokumenter i saken overlates til Norsk Oljemuseum.

En gang for alle

Etter ovennevnte bevisopptak i Stavanger uttalte statsadvokaten i Rogaland til pressen at han var innstilt på gjenoppta etterforskningen av «Alexander L. Kielland»-ulykken. Dessverre skjedde det ikke, så vidt jeg forstår fordi lederen for flere etterlatte krevde at man da også måtte gjenoppta etterforskningen av den såkalte eksplosjonsteori. Det ønsket ikke statsadvokaten, og saken fikk dårlig stillhet.

Når nå Schibsted pressen har gått massivt ut med en bestemt ulykkesårsak, «feil bruk», som aldri har vært nevnt i «Alexander L. Kielland»-rapporten, og som står i strid med man kjenner om ulykken, kunne det kanskje være en tanke å oppnevne et utvalg som én gang for alle uttaler seg om saken og legger den død. Kanskje kan utvalget også avklare hva som egentlig skjedde med søksmålet i USA, slik at personer som ble skadelidende ved at de unntot å melde krav i Norge, kan få erstatning.

PAL MITSEM

Raysonetsadvokat emeritus, Randaberg

«Stavanger Aftenblad», 4. november 2016

Det må stilles krav om ny, offentlig granskning

► Pål Mitsem insinuerer at min familie fikk erstatning i USA etter Kielland-ulykken. I stedet for å insinuere, kan han sjekke med sin tidligere arbeidsgiver, Phillips Petroleum Company.

Pål Mitsem kritiserer både meg, det tidligere Kiellandfondet og andre aktører i et debattinnlegg i Aftenbladet 2. november. Kritikken trenger et tilsvarende svar.

Punkt 1

Både jeg, Safe, mange etterlatte og overlevende, og Aftenbladet, er åpenbart enige om at den eneste offisielle norske granskningen er full av mangler og svakheter. Dette synspunktet framkommer også svært tydelig i Mitsems upubliserte manuskript fra 1987. Jeg konkluderer med at det må stilles krav om en ny offentlig granskning.

Er Mitsem virkelig uenig i det? I bokmanuskriptet sitt lanserer han ikke bare sterk kritikk av den norske kommisjonsrapporten, men er også klar på at årsaken til ulykken slett ikke

er avklart. Likevel sier Mitsem seg nå helt enig med politietterforskeren som sier at årsaken til ulykken «er fullstendig avklart.» Dette henger rett og slett ikke sammen.

Punkt 2

Mitsem sparker også hardt mot meg og det tidligere Kiellandfondet for forsøkene på å fremme en sak mot Phillips Petroleum Company i USA. Det påstås at vi «hindret skadelidte» fra å fremme krav i Norge.

Dette er en grov påstand og stemmer selvsagt ikke. De skadelidte som ønsket å fremme krav i Norge, gjorde nettopp det. De skadelidte som ønsket å fremme krav i USA, fikk gjennom Kiellandfondet anledning til å velge dette. 167 etterlatte og overlevende valgte å fremme kravene i USA, dess-

verre uten at dette førte fram. Mitsem insinuerer at min familie oppnådde erstatning i USA. I stedet for å insinuere, kan Mitsem sjekke med sin tidligere arbeidsgiver Phillips Petroleum Company Norway.

Ingen av de som deltok har formidlet noen kritikk til Kiellandfondet eller meg som leder for å ha «hindret» dem i noe som helst.

Jeg viser ellers til intervjuet med meg i Magasin i Aftenbladet sist lørdag om bakgrunnen for at jeg og min far tok initiativet til søksmål i USA: Phillips løy oss rett opp i ansiktet bare dager etter ulykken med påstander om at min svært USA-vennlige bror hadde frasagt seg sitt amerikanske statsborgerskap. Dette gjorde de åpenbart for å hindre søksmål i USA. Dermed fikk de det som de ikke ville.

For øvrig må det være lenge siden Mitsem sjekket Oljemuseets arkiver. Alle Kiellandfondets dokumenter ble overført dit for flere år siden.

ODD KRISTIAN REME

Stavanger

Kielland-ulykken Årsaken

Velkjent informasjon fra Aftenbladet

Aftenbladet hevder at den egentlige årsaken til Kielland-katastrofen egentlige årsak er blitt hemmeligholdt, og bærer preg av sammensvergelse og unnløstelser.

Men alt det de anfører som den egentlige årsaken til katastrofen, er gammel og velkjent informasjon for dem som var direkte eller indirekte involvert i katastrofen og etterspillet.

Ble ikke brukt feil

I Aftenbladet den 2. november har Pål Mitsem påpekt det meste av de sammensvergelsesfellene som Aftenbladet har havnet ned i. Jeg skal derfor la det meste av dette ligge. Men et par sider fortjener ytterligere kommentar. Aftenbladet anfører at Kiellandflotel-

let ble brukt feilaktig ved Edda. Med feilmanøvreringer. Pål Mitsem påpeker her et par viktige punkter. Punkt en, det ble ikke brukt feil. Det ble brukt i henhold til Det Norske Veritas' praksis.

Ingen sammensvergelse

Pål Mitsem henviser til at vedlikeholdsmanualene ikke ble fulgt, og at sprekker og andre ting fikk utvikle seg ukontrollert. Det var Statoils metallurgiske laboratorium som påviste sprekke dannelse ved og omkring hydrofonene i stagene, og om maling i sprekken. Altså at sprekken var der før skroget var ferdig i Frankrike. At CFEM som leverandør har ment noe annet, er bare naturlig, for innrøm-

melse av skyld, noe de hadde, ville vært katastrofalt for dem.

Som Pål Mitsem helt riktig påpeker, var der ingen sammensvergelse for å hindre at sannheten kom fram. Det Aftenbladet nå påstår er at operatøren, Phillips, kan stilles ansvarlig. Det de selv har påvist, er at hvis det har skjedd noe urettvist, så er det at Stavanger Drilling, et lokalt selskap, og uangrikelig av Aftenbladet og Det Norske Veritas (DNV) kanskje (for det kan jeg ikke bevise), har sviktet sitt ansvar. Pål Mitsem mener at DNV har noe å stå til ansvar for. Det er jeg enig i. Men det hellige, uangrikelige DNV er vel uten skyld.

HÅKON LAVIK

Pensjonert ojejournalist og informasjonssjef i Statoil

«Stavanger Aftenblad», 9. november 2016

Kielland-ulykken

Historien kan komme til å felle en hard dom

Jeg registrerer at Odd Kristian Reme, som har et lengre innlegg i Aftenbladet 4. november, og vi er enige om én ting, nemlig at etterforskningen av «Alexander L. Kielland»-ulykken bør gjenopptas. Vi er kanskje ikke like enige om målsettingen for en ny gransking.

Jeg har sagt det slik til slutt i manuskriptet «Sannheten om «Alexander L. Kielland-ulykken» av 16. april 1987, «Historien kan komme til å felle en hard dom over det system og de personer som tar på seg ansvaret for at en ulykke som krevde 123 menneskeliv ikke blir skikkelig etterforsket».

Nesten fraværende

Mange er vel kjent med etterforskning av flyulykker, gjennom gode programmer om det på tv. Det er vel derfor kjent at innsatsen for å finne årsaken til flyulykker, ikke er begrenset til å beskrive selve ulykken. Det er minst like viktig å finne ut hvorfor kontrollsystemene ikke fanget opp det som ble en alvorlig ulykke. Det er nesten helt fraværende i ALK-kommisjonens rapport.

Således får man ikke vite noe om kranglelen om småpenger mellom operatørselskapet (Phillips Petroleum Company Norway) og rederiet (Stavanger Drilling), og kravet

fra operatørselskapet om at rederiet måtte gå «av rate» hvis de skulle gjennomføre inspeksjonsprogrammet for ALK sommeren 1979.

Både kapteinen, Torleif Sæd, og maskinsjefen, Leif Barkved, insisterte på at inspeksjonsprogrammet skulle følges. Stavanger Drilling klarte likevel å få godkjenning av den store skurken i historien, Det norske Veritas, til å utsette inspeksjonen til sommeren 1980. I mellomtiden fikk man ulykken, med 123 omkomne!

Kjente alle detaljer

Hvis du ikke har lest det tidligere, så er det fordi ALK-kommisjonen overhodet ikke nevner dette, selv om den tekniske konsulenten, Det norske Veritas, kjente alle detaljer, også om sitt eget medansvar!

Jeg merker meg at tidligere oljejournalist og informasjonssjef i Statoil, Håkon Lavik, i Aftenbladet 4. november 2016 omtaler DNV som «det hellige, uangripelige DNV». Quod erat demonstrandum, som Euklid sa når en teori var bevist!

Jeg har vist til at jeg ved flere anledninger har spurt Odd Kristian Reme om å få gjennom rettsdokumentene fra USA. Det har han lovet. Det er fint om jeg nå kan gjøre det i Statsarkivet, når min begjæring om det er behandlet og innvilget. Om de sentrale dokumenter er tilgjengelig, og hva de inneholder, kjenner jeg ikke til i skrivende stund.

PAL MITSEM
Randaberg

«Stavanger Aftenblad», 1. desember 2016

Kielland-ulykken

Ingen spor av noen erstatningsavtale i USA

En polemikk mellom Odd Kristian Reme og meg har dessverre fått lov til å bre seg i spaltene til Aftenbladet i november 2016. Det beklager jeg, på avisens, lesernes og egne vegne.

Jeg har nå omsider fått anledning til å gjennomgå, i Statsarkivet i Stavanger, Kiellandfondets dokumenter vedrørende søksmålet i USA. Jeg er glad for å kunne bekrefte at det ikke er noe i dette arkivet som tyder på at en avtale var gjort mellom de saksøkte, Phillips Petroleum Company Norway (et selskap registrert i Delaware, USA) på den ene siden og Kiellandfondet og overlevende og etterlatte etter «Alexander L. Kielland»-ulykken i mars 1980.

PAL MITSEM
Høyesterettsadvokat emeritus, Randaberg